

YTTRANDE

2021-02-16

Dnr Fi2020/05036

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

Promemorian Vissa ändrade åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet

Sammanfattning

Vi avstyrker förslaget i den del det innebär att vissa pensionärer går miste om det förhöjda grundavdraget på grund av att den lägre åldersgräns om 65 år som gäller idag höjs med ett år i två etapper. Det första steget från ingången av år 2023 och det andra steget från ingången av år 2026. Vi menar att pensionärer redan idag, som följd av att alla inte kan arbeta ens till 65 år, missgynnas av att beskattning av löneinkomster och pensionsinkomster inte likabehandlas förrän efter 65 års ålder. Till dess att människor verkligen kan arbeta och ta del av trygghetssystem i högre åldrar bör skatten på pension och lön likställas oavsett ålder.

Förslaget om höjda åldersgränser för socialavgifter och allmän löneavgift tillstyrks.

Allmänt

Höjda åldersgränser i de kringliggande system som omgärdar pensionssystemet kan enligt vår uppfattning inte införas förrän andra åtgärder beslutats av riksdagen och fått avtryck i såväl ett mer uthålligt och hållbart arbetsliv som i pensionärernas plånböcker. Det handlar om att tillföra mer pengar till pensionssystemet och det handlar att göra det möjligt för fler personer att förlänga sitt arbetsliv. Enbart beslut om att höja olika pensionsrelaterade åldrar kommer inte att lösa problemet med alltför låg allmän pension för en alltför stor grupp av dagens och morgondagens pensionärer. För att olika välfärdssystem ska fungera ihop behöver de hänga samman och stämmas av. Sammantaget pekar detta på att pensionssystemet behöver ses över i sin helhet istället för att göra mindre justeringar i olika delar av systemet. Det måste bli ett slut på att lappa och laga. Utan ett sådant övergripande och samlat grepp från statsmakternas sida föreligger risk för att systemet hänger än sämre samman än det gör idag.

Utredningens förslag

I promemorian föreslås dels höjd åldersgräns för det förhöjda grundavdraget i två steg dels detsamma för socialavgifter och allmän löneavgift. I ett första steg föreslås åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget höjas från 65 till 66 år samt att socialavgifter och allmän löneavgift ska betalas till och med det år mottagaren av ersättningen fyller 66 år. I ett andra steg föreslås samma åldersgränser motsvara riktåldern för pension, det vill säga en ändring från 66 till 67 år. Det första steget föreslås gälla från ingången av år 2023, det andra steget från den 1 januari år 2026.

Övergripande synpunkter

Vi anser att pensionssystemet måste ses över i sin helhet samt bli bättre sammankopplat med andra väsentliga delar av samhället, så som arbetsliv och trygghetssystem. Pensionssystemet måste också kunna leverera trygga pensioner med förstärkta pensionsnivåer för dagens och framtidens pensionärer. Inget av detta låter sig göras på ett hållbart sätt om inte allt sätts i ett sammanhang. För att alla människor ska kunna arbeta längre behöver såväl arbetsmarknad som kringliggande trygghetssystem först stötta ett sådant beteende, innan olika åldersgränser kan höjas. Det omvända riskerar att leda inte bara till ojämlikhet och samhällsklyftor, men också till att de olika systemen inte hänger ihop. Det saknas en helhetssyn. Dessvärre är det där vi är idag.

Det krävs således först en rad åtgärder, innan åldersgränser i olika system kan höjas. Främst handlar det om åtgärder i arbetslivet så som arbetsmiljö, kompetensutveckling och att motverka åldersdiskriminering. ~~Fler än idag~~ Alla ska kunna ha möjlighet att arbeta högre upp i åldrarna och kunna ta del av trygghetssystemen. För de senare betyder detta bland annat att åldersgränserna i trygghetssystemen omgående behöver höjas till 67 år och att möjligheten till ersättning förbättras gentemot dagsläget, inte minst med beaktande av den försäkrades ålder inom ramen för dagens bedömningar i sjukförsäkringen.

Det bör därefter övervägas om åldersgränserna i trygghetssystemen ska knytas till den alternativa pensionsålder som Pensionsmyndigheten föreslagit eller till LAS-åldern. Avseende inkomsttryggheten efter pensionering krävs en höjning av pensionsavgifterna, i ett första steg till 18,5 procent och därefter ytterligare vid behov. Sådana höjningar behöver bland annat innehålla en retroaktivitet så att både dagens och framtidens allmänna pension förstärks. När förändringar i trygghetssystemen och förbättringar i äldres ställning och möjligheter i arbetslivet

samt pensionsavgiftshöjning blivit verklighet, kan såväl åldrar för inkomstrelaterad pension och grundskydd som skatter och socialavgifter höjas.

Våra synpunkter på promemorian

Vissa åldersgränser i skatte- och socialavgiftssystemet bör ändras

Vi avstyrker förslaget i den del det innebär att vissa pensionärer går miste om det förhöjda grundavdraget på grund av den åldersgräns som gäller redan idag. Det är många i dagsläget som har alltför låg allmän pension och som inte ens orkar ända fram till dagens pensionsnorm om 65 år. Dessa grupper riskerar nu dessutom att missgynnas än mer med alltför hög skatt på sina pensionsinkomster med förslaget om höjd åldersgräns för ett förhöjt grundavdrag. Det i sig bidrar till ökad orättvisa och ökad ojämlikhet i samhället i avvaktan på en bred översyn och reform av hela pensionssystemet. Av princip bör beskattning av lön och pension vara lika oavsett ålder. I verkligheten är det emellertid alltför många som inte kan arbeta ens till 65 år idag. Först när alla kan arbeta och ta del av trygghetssystem till minst 67 års ålder bör en höjning av åldersgränsen för ett förhöjt grundavdrag eventuellt övervägas. Vi menar att den idag gällande åldersgränsen för det förhöjda grundavdraget istället borde sänkas till dess att alla på ett realistiskt sätt kan påbörja sitt pensionsuttag vid 67 år eller senare. De olika men av varandra beroende välfärdssystemen behöver kopplas bättre samman med verkligheten på arbetsmarknad och i trygghetssystem. Gällande ordning och förslagen i promemorian missgynnar de som inte kan arbeta till 65 år eller senare. Promemorians förslag skulle dessutom få till följd att denna missgynnade grupp ökar kraftigt i antal när åldern för förhöjt grundavdrag höjs snabbt och utan koppling till verkligheten på arbetsmarknaden.

Det kan finnas skäl för avvikelser i sammanhanget för att exempelvis ge signaler om att fortsatt arbete är av vikt, som en för äldre personer klart lägre beskattning på arbete men detta bör övervägas att gälla från några år innan 65 års ålder.

Vi anser att åldersgränserna för förmåner från trygghetssystemen omgående bör höjas till 67 år, när detta har skett kan inbetalningar av socialavgifter och allmän löneavgift höjas i motsvarande mån. Vi tillstyrker förslaget om höjda åldersgränser för socialavgifter och allmän löneavgift med förbehållet att åldersgränserna för trygghetssystemens förmåner höjs skyndsamt.

I sammanhanget anser vi att olika typer av åtgärder av olika aktörer för att stödja den enskildes vilja och möjlighet till ett längre arbetskraftsdeltagande bör övervägas. Äldre arbetstagares kunskaper och erfarenheter måste helt enkelt tas tillvara på ett betydligt bättre sätt än idag. Dessa åtgärder bör påbörjas före den rådande pensionsnormen om 65 år och före den pensionsålder det kan tänkas handla om i framtiden. Detta för att i god tid ge incitament till ett längre arbetsliv.

I övrigt är det orimligt att som i promemorian antyda att löntagarna är de som ska ta ansvaret för att bibehålla framtidens välfärd och pensioner. Det är väsentligt att alla inblandade parter tar sitt ansvar här, staten för att höja pensionsavgifterna och att genomföra åtgärder som möjliggör ett längre arbetsliv och bättre fungerande trygghetssystem. Arbetsmarknadens parter och då särskilt arbetsgivarna har en viktig roll att fylla för ett hållbart arbetsliv där alla som vill och kan har en plats och även ges förutsättningar att orka ända fram till pensionstillfället. Först därefter kan man förvänta sig ett brett och ökat arbetskraftsdeltagande av betydligt fler individer än idag.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Vi avstyrker förslaget på ikraftträdande då vi, enligt ovan, anser att en rad åtgärder på arbetsmarknaden, i trygghetssystem och avseende pensionsavgifter först måste finnas på plats innan olika åldersgränser kan höjas.

Stockholm som ovan

Christina Tallberg
Ordförande
Pensionärernas Riksorganisation

Monica Blomberg
Förbundsordförande
Riksförbundet PensionärsGemenskap

Liza di Paolo Sandberg
Förbundsordförande
Svenska KommunalPensionärernas
Förbund

Eva Eriksson
Förbundsordförande
SPF Seniorerna